

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Deželni zbor kranjski.

(VI. seja, dne 25. oktobra 1889. l.)

Kmetijska družba in „Glasbena Matica“ izročili sta prošnji za podpore, kateri se izročita finančnemu odseku, isto tako prošnja dramatičnega društva za podporo za letošnjo sezono.

Poslanec Ivan Hribar izroči samostalni predlog naj se v povzdigo realnega kredita ustanovi deželna hipotekarna banka in izvoli odsek sedmerih udov, ki ako mogoče, še o tem zasedanji o njem poroča. Poročilo deželnega odbora z računskim sklepom izroči se finančnemu odseku.

Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o vladni predlogi z načrtom zakona, s katerim se izdajajo na podstavi zakona z dne 17. junija 1888, drž. zak. št. 99, določila o plačilu za verski pouk po javnih ljudskih šolah in nasvetuje, da se zakonski načrt kakor ga je sklenil v zadnjem zasedanji, spremeni, da se bo glasil:

V § 1. se je v drugem odstavku najmanjše število tedenskih ur za verouk od 22 skrcilo na 20 ur.

Dosledno tej premembi se je v § 2. v prvem odstavku število ur, do katerih je posebni verski učitelj zavezan, od 25 skrcilo na 24 ur.

Zbor pritrdi da se zakon glasi sedaj sledeče:

§ 1. Posebni verski učitelji na javnih ljudskih šolah se umeščajo ali z nagrado ali s stalnimi prejemki. S stalnimi prejemki se sme poseben verski učitelj umestiti samo tedaj, kadar verski pouk, katerega mu je deliti, znaša najmenj po dvaindvajset ur na teden.

§ 2. S stalnimi prejemki umeščeni posebni verski učitelj je zavezan do petindvajset učnih ur na teden. Propovedi se v to, kakor tudi v § 1. navedeno število učnih ur uračunjavajo vsaka z dvema urama.

§ 3. Posebno verski učitelj s stalnimi prejemki se umesti na določeni šoli: vendar se sme taistemu naložiti dolžnost, da prevzame verski pouk brezplačno tudi na drugih javnih ljudskih šolah do števila tedenskih učnih ur, kakor je določeno v § 2.

§ 4. Učna dolžnost in službeno razmerje z nagradami umeščenih posebnih verskih učiteljev se

določi za vsak slučaj posebej z dekretom, s katerim se jim podeli služba.

§ 5. O ustanovitvi mesta posebnega verskega učitelja, kakor tudi o tem, je li posebnega verskega učitelja umestiti z nagrado ali s stalnimi prejemki, na katerih šolah in s katerim številom tedenskih ur na vsaki dotičnih šol mora taisti deliti verski pouk, razvoja, ravnanje se po predstojajočih določilih, deželnošolsko oblastvo, potem ko je zaslilašlo okrajno šolsko oblastvo in dotično versko nadoblastvo, kakor tudi deželni odbor.

§ 6. Stalni prejemki posebnih verskih učiteljev se uravnavajo po predpisih, kateri so veljavni o službenih pohodkih posvetnih učiteljev dotične šole, o upokojevanji teh učiteljev, kakor tudi o preskrbi njih zaostalib. Glede pokojnine se stalno umeščenim posebnim verskim učiteljem uračunjava tudi v začasni službi prebiti službeni čas, ako se brez prenehanja stika s službenim časom, prebitim v stalni službi.

§ 7. Nagrade za posebne verske učitelje, potem za verski pouk, katerega delé dušni pastirji in posvetni učitelji, kakor tudi odškodnine, katere gredo vskemu učitelju za pot, kadar deli pouk zunaj svojega stanovišča, izmeri za vsak slučaj posebej deželno šolsko oblastvo, zaslišavši poprej okrajno šolsko oblastvo, po posebnem merilu, dogovorjenem z deželnim odborom. Kadar se deželno šolsko oblastvo in deželni odbor ne moreta zjediniti, določi merilo naučni minister.

§ 8. Po zgoraj navedenih določilih podeljene nagrade in odškodnine za pot je plačevati, ako ni posebnih zakladov, ustanov ali zaveznostij posameznih oseb ali združeb, iz tistih novcev, iz katerih se plačujejo službeni prejemki posvetnega učiteljskega osebja.

§ 9. Ta zakon stopi v veljavnost z početkom prvega solnčnega leta, ki pride, potem ko se zakon razglasi. S tem časom izgube zajedno svojo veljavnost določila dozdanjih dotičnih predpisov, ki se ne strinjajo s tem zakonom. Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno izvršiti ta zakon.

O postavnem načrtu nastal je razgovor, ker je deželni predsednik baron Winkler izrekel željo, naj bi ostal § 7. tak, kakor ga je predložila vlada,

kar je podpiral poslanec baron Schwegel in kar je naposled pri glasovanji tudi odveljalo.

(Dalje prih.)

Govor poslanca Hribarja

v deželnem zboru kranjskem dne 18. oktobra.

Visoka zbornica! Pred vsem naj mi bode dovoljeno, da glede proračuna deželno-kulturnega zaklada izrečem nekatere pomisleke. Imeli smo danes v obravnavi računske sklepe raznih zakladov, namreč najdeniškega, blazniškega, porodniškega, bolniškega zaklada in ustanovnih zakladov. Pri vseh teh zakladih je razvidno, ako izvzamem ustanovne zaklade, koliko dobivajo na konci leta iz deželnega zaklada doneska. Vsi ti zakladi imajo istotako kot deželno-kulturni zaklad svoj gotove dohodke, vsak pa ima nedostatek koncem leta in v izrednih dohodkih je izrečeno, koliko dobiva vsako leto iz deželnega zaklada za pokritje tega nedostotka.

Gospôda moja! Za deželne kulturne svrhe daje se iz deželnega budgeta na leto več, kot je tukaj povedano; bilo bi tudi žalostno, ko bi se dovoljevalo v ta namen le 4520 gld. na leto. V interesu preglednega knjigovodstva je torej, da bi, ako že imamo poseben proračun, za deželno-kulturni zaklad, uravnali ga tako, da bi se iz računskega sklepa vsako leto videlo, koliko se v ta namen troši in koliko mora deželni zaklad iz svojega donasati. Proračun za prihodnje leto je že sestavljen in teško bi bilo, ker je tudi že tiskan, da bi se za letos kaj spremenilo v tem; pa jaz si usojam sprožiti misel, naj bi se za l. 1891. predložil proračun uravnan tako, da bi bilo mej potrebščine postavljeno vse, kar se za deželno-kulturne namene dovoljuje iz deželnega zaklada, — naj bodo že to redni ali izredni troški —; mej pokritje pa uvrsti znesek, ki se pokaže kot nedostatek in kateri bode treba pokriti iz deželnega zaklada. Le tako bode mogoče visokemu zboru videti popolnoma jasno, koliko se daje za deželno-kulturne namene in kolik je nedostatek, ki se mora pokrivati iz deželnega zaklada. Gledé tega torej predlagam:

Deželnemu odboru se naroča, naj proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1891. predloži deželnemu zboru sestavljen tako, da bodo uvrščeni

LISTEK

Lipakov.

Bilo je početkom meseca avgusta leta 1872., ko sem iz Dunaja potoval po južnej železnici na počitnice. Pri postaji „Ponigl“ stopim iz vagona, da obiščem dragega mi dobrotnika župnika gospoda Davorina Trstenjaka na Ponikvi. Po imenu soditi bi človek Ponikvo iskal v kakšnej ponikvi, a ves i cirkev stojita na prijetni površni planjavi z neskončno lepim razgledom na planine, med katerim leži lepa savinska dolina, župnika baš najdem v njegovi ozki sobici vsega mej bukvmi založenega. Istega leta je uredoval časopis „Zora“, za katero sem mu jaz tudi članke pošiljal.

Pozdravim prijaznega gospoda, ki me je prav ljubeznivo sprijel in rekel: „vsedite si malo, hitro dokončam pisemce na gospoda Lipaka, ki mi je poslal več člankov za „Zoro“. To Vam je mlad jako nadarjen, in za vse lepo in dobro vnet dijak — in močno mi je ta mladič v srce zrastel, katerega že več let poznam iz Celja, kjer je pri blagem g. opatu Vodušeku imel živež in stanovišče po

dobroti opatovi zastoj. Zmirom je eden prvih dijakov, — zraven tega uljuden, čeden, ponižnega obnašanja — iz tega fanta bo še kaj, — a jaz bi ga rad pridobil za slovensko slovstvo.“

Ko gospoda župnika vprašam, kako je pravo ime Lipakovo mi reče: Mihael Napotnik.

Gospod župnik mi je prepovedoval, koliko truda ga staneje dopisovanja posebno s mladimi sodelovalci, ktere mora podučevati, njim estetski ukus priporočevati, in povedati, v katerih spisih najdejo estetsko izobraženje. „Gospod Lipakov, nadaljuje g. župnik, uči se tudi francoski jezik, to je dobro in ga bode obvarovalo, da ne bode v slogu germanizoval — napaka, — v ktero smo skoro vsi slovenski pisatelji ujeti, piše mi, da prelaga Fenelov Telemaque v metru, prav srečna misel, samo bode mu treba dolgo na tem prevodu piliti, dasiravno se iz francoščine ležej v slovenščino prelaga nego iz nemščine. — Med tem prinese se polič vina na mizo, in g. urednik „Zore“ trkne na moje in Lipakovo zdravje rekši: „Bog Vaju živi, ostanita zvesta domovini, podpirajta slovensko slovstvo, in doživela bodeta prijetniše čase, nego jaz, ki sem pripet v to prosto vas, in za plugom in brano služim slovenskim Muzam.“

Ostal sem črez noč pri gostoljubnem g. župniku, ki mi je marsikaj povedal, kako se bode slovenskemu slovstvu godilo, in dozdeva se, da se njegova prerokovanja obistinujejo.

Črez 17 let se spominjam svojega pohoda na Ponikvi. Večkrat sem se mimo peljal, a župnika ni več tam, nisem ga tudi več od one dobe videl. Da je nam mlajšim lep izgled delavnosti še v svojej starosti, znano je vsakemu izobraženemu Slovencu.

Gosp. Lipakovemu se denes škofovska infula na glavo postavlja, on je postal naslednik Slomšekov, „iz tega fanta bo še kaj“, je rekel slavni Davorin, in njegovo prorokovanje se je izpolnilo. Bog mu daj zdravje in svoj blagoslov, da slovenskemu narodu služi kot drugi Slomšek. Jaz pa še tukaj priobčim spise iz peresa Lipakovega — M. Napotnika, naj se štajerski Slovenci prepričajo, da so dobili za višjega pastirja moža, ki si je že kot mladenič prizadeval vsestranski izobraziti se.

Gospod Mihael Napotnik je pisal in objavil: V „Zori“:

1874: Hipokrat (šte. 12) (Lipakov). — Plačilo hvaležnosti in nehvaležnosti (Benečanska pripovedka) (šte. 16) (Lipakov). — Nekoji izreki velemož o vedah (šte. 24). M. N.

vanj vsi oni zneski, katere dežela trosi vsako leto za deželno-kulturne namene, in sicer — kakor to zahteva njihova narava — mej redne ali izredne izdajke.

Naj spregovorim še o drugi zadevi, ki je danes tu prišla v razgovor. Finančni odsek predlaga resolucijo do slavne vlade, naj skrbi za to, da se zakoni v varstvo poljedelstva strože izvršujejo. Pred vsem je bil odseku pred očmi zakon z dne 17. junija 1870 o varstvu zemljiških pridevkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov. Da je bil res to namen finančnega odseka, vidno je že iz tega, ker je letos naročil pri drugi točki proračuna (mej potrebščino) deželnemu odboru, naj se kolikor mogoče ozira na to, da se bodo dovoljevale premije občinam, oziroma šolam za pokončevanje hroščev in glogovih belinov. Gospoda moja! Kdor je letos v pomladi videl, kako ogromno škodo so napravile gosenice, mora zmatrati to resolucijo za opravičeno. Omenjeni zakon sicer ne govori o metuljih, iz katerih nastajajo zalege in potem gosenice; zato so pa nekatere občine na Kranjskem spoznale iz proste volje potrebo, da storé kaj za njihovo pokončevanje in so s tem že prehiteli današnji sklep deželnega zbora, ker so, kakor je bilo čitati lanskega in predlanskega leta, ko so glogovi belini nastopali v tako ogromni množini, odločevale iz lastnih sredstev male svote šolskim vodstvom, da so delila otrokom premije za pokončevanje belinov. V nekaterih občinah plačevali so po krajcarji za 100 glogovih belinov in v jednej samej občini so polovili šolski otroci več kot 100.000 metuljev, kateri se, kakor znano, v vročih dneh lahko love, ker posedajo ob mlakah. V resnici, ako bode deželni odbor take nagrade delil šolskim vodstvom, se bode veliko storilo za pokončanje teh metuljev. Koliko se s tem doseže, je razvidno iz tega, da jedna belinova samica znese na leto 100 do 150 jajčic, iz katerih se prihodnje leto zležejo gosenice. Ves boj proti tej golazni ostal bi sicer več ali manje neuspešen in vse sadje bilo bi pri nas že uničeno, ko bi nas narava sama ne podpirala pri uničevanju gosenčje zalege. Kadar pa le té ne uniči zima, takrat delajo gosenice ogromno škodo, katero si bomo dobro pred očili šele, ako pomislimo, kako so gospodarji prejšnja leta lahko razpečavali sadje in koliko denarja je prišlo s tem v deželo. Letos moralo je človeka boleti srce, ko je videl, da so bila že meseca maja vsa sadna drevesa tako gola, ko da so se posušila. Malo gospodarjev je skrbelo iz lastnega nagiba za pokončevanje gosenic in njihovih zalog; ako pa je kedo vender kaj storil, tedaj mu vse to ni pomagalo ničesar, kajti gosenice prilezle so s sosednega vrta, ko so tam vse pokončale, tudi na njegovo drevje in uničile so tudi to. Zato vidimo, da na Gorenjskem in na mnogih krajih Dolenjskega ni bilo nikakršnega sadja. Ko bi gosenice prihodnje leto zopet nastopale v takej množini, bilo bi žalostno za kmetovalca, ker bi mu veliki del dohodkov splaval po vodi.

Gospoda moja! Dolžnost poklicanih faktorjev je skrbeti zato, da se postave izvršujejo. Mi imamo dobro postavo z dne 17. junija 1870, ki pravi v § 1.:

„Vsi posestniki, uživalci in najemniki zemljišč so dolžni, do konca meseca marca vsacega leta ali

v obroku, ki ga občinski predstojnik podaljša toda le do konca meseca aprila, svoje sadno in lepšavno drevje, grmovje, sečo, lesene vrtné plotove in hišne stene, na vrtilih in vinogradih, na polji in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin), in sežgati ali kakor si bodi pokončati nabrana gosenčja gnezda in jajca“.

Postava sama ob sebi je — kakor sem dejal — dobra. Postavodajalec je, ko je sklepal, želel gotovo, da se izvršuje in ne ostane samo na papirji; ali vsi od leta do leta opazujemo, da se postava ne izvršuje in da od tod nastaja velika škoda našemu kmetovalcu. Postava določuje, da jo imajo izvrševati v prvi instancijski občinski predstojniki in da se imajo določbe njene objavljati vsako leto začetkom oktobra in februarja. Ako bi popraševali po občinah, kje se to godi, gotovo bi ne našli občine na Kranjskem, ki bi izvrševala to določbo postave; da že ne govorim o tem, da bi silila posestnike, naj očistijo svoja drevesa gosenčjih zalog. To se mi zdi čisto naravno, kajti občinski predstojnik je v raznih stvareh navezan na svoje občinarje, ki bi mu jako zamerili, ako bi jih hotel s silo tirati k temu, da postavo izvršujejo, zato se pa more po vsej pravici opuščanje dolžnosti šteti v zlo onim organom, ki so na § 11. zavezani, da pazijo v izvrševanju določeb te postave § 11. namreč določuje:

„Če občina ne izvršuje te postave, ali če ta ista ne spolnuje dolžnosti, ki jih ima kot posestnica (§ 8.), tedaj ima politična okrajna gosposka na njene stroške preskrbeti potrebno pomoč“.

Jaz sem prepričan, da bi se že veliko doseglo, ko bi politične gosposke vsako leto opozarjale županstva na njihovo dolžnost in se obračale še tudi do častite duhovščine s prošnjo, naj bi poučevala občinstvo, kako velike koristi za narodno gospodarstvo bi bilo, ko bi izvrševalo radovoljno ono, kar predpisuje postava.

Naravno je, da je pri kmetiskem narodu neka mržnja proti postavam; boji se jih in ako le mogoče, jih ne izpolnuje; treba je torej pouka, zato bi — kakor sem že omenil — bilo dobro, ko bi slavna vlada večkrat po svojih organih se obračala do častite duhovščine in prosila, naj na važnost te postave opozarja svoje župljane. Kjer bi pa tudi to ne pomagalo, treba je strogega postopanja, kajti tam, kjer je skrbeti za korist naroda samega, je strogo postavljen pravem mestu.

Ako pa pogledamo politične gosposke, imajo za marsikatero drugo manje važno stvar več brige, kot zato, da bi napredoval narod v gospodarstvu. Pred poldrugim letom na pr. imenovala za nekatere občine vladiko Strossmayerja za častnega občana. Toliko protokolov, poizvedeb, ukazov in dopisovanj z deželno vlado je bilo vsled tega, da je kar škripalo po pisarnicah okrajnih glavarstev, katera vsa so bila mobilizovana. Pa vprašam Vas, gospoda moja! ali je jedna častna diploma, naj bi bila tudi proti zakonu izdana, za narodno gospodarstvo bolj nevarna ko milijarde gosenic, ki uničujejo sadno drevje in škodo delajo kmetovalcu? In za izvršenje te postave se ne stori ničesar, v tem ko se postopa s skrajno strogo postavo, ako se prekorači kak manje važen paragraf občinske postave.

Moj namen je bil, priporočati vladi, naj v

takih zadevah, kjer gre za napredek narodnega gospodarstva, postopa strože in naj skrbi, da se bodo postave, ki obstoje v tem oziru, od političnih gosposk strože izvrševale. Ako sem s temi besedami dosegel ta namen, zadovoljen bodem.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 26. oktobra.

Mej Nemci na Češkem so močne agitacije, da bi se osnovala nova nemška škofija za severno-vzhodno Češko, da bi tako Nemci vsaj v verskem oziru bili ločeni od Čehov. Naglašajo, da bi nova škofija tudi odpomogla pomanjkanju nemških svečnikov. Dunajski „Vaterland“ pa misli, da bi v tem oziru nova škofija dosti ne koristila. Nemški liberalci sami so krivi, da manjka nemških svečnikov, ker so celih dvajset let bujskali proti veri in svečenikom.

V dolenjeavstrijskem deželnem zboru je stavil dr. Weillor predlog, da bi se častnim meščanom in občanom vzela volilna pravica. Njegov predlog je deloma opravičen, ker je res, da so marsikake stranke baš volilno pravico častnih meščanov in občanov zlorabile v svoje politične namene. Tudi je zadnji čas se po vseh avstrijskih kronovinah udomačila razvada, da imenujejo koga za častnega občana ali meščana tudi za najmanjše zasluge, če je le somišljenik večine občinskega zastopa. Tako je tudi ta čas že zgubila mnogo veljave. Dobro bi bilo, da bi v tem oziru mnogokje bolj se ravnali po Berolinskem mestnem zastopu, ki s takim počaste-njem ni baš blagodaren, tako, da je ložje v Prusiji doseči ministerski portfelj nego Berolinsko častno občanstvo. Število Berolinskih častnih meščanov sešteješ lahko na prstih jedne roke.

„Neue Freie Stimmen“ naglašajo, da ni nobene povoda, da bi morali tirolski poslanci izstopiti iz Hohenwarthovega kluba, temveč bi bilo le želeli, da bi tudi oni Tirolci, ki so bili dosedaj v Liechtensteinovem klubu, ustopili v Hohenwartov klub.

Vnanje države.

Srbski prestolni govor je v Rusiji napravil najboljši utis. Iz njega sklepajo, da je Srbija vselej se odrekla politiki kralja Milana. Nikdar več ne bode postala orodje v tujih rokah in igrala bode ulogo zares slovanske in pravoslavne države. V tem zmislu pišejo vsi ruski listi.

V nedeljo se odpravi bolgarsko sebranje in do tega časa vrne se knez žeg v Bolgarijo. Njemu naproti je potoval baje odposlanec bolgarske vlade z načrtom prestolnega govora. V prestolnem govoru se bode baje naglašalo, da se v Bolgariji pojavljajo želje po nezavisnosti in pa da je Bolgarija hvaležna Avstriji za njene simpatije. — Kako stabilne bode zavzela opozicija v sebranju, se še ne ve. Cankovci bodo najbrž se odločno upirali politiki sedanje vlade, za Radoslavovce se pa ne ve na katero stran se bodo nagnili.

Nemški državni zbor je volil dosedanje predsedstvo. Danes mu bode predložil načrt novega zakona proti socijalistom.

Dopisi.

Iz Zagreba. [Izv. dop.] (Konvikt za deco hrvatskih učiteljev.) Hrvatsko učiteljstvo misli ustrojiti konvikt za svoje otroke; ker je to nov dokaz samosvesti in napredka hrvatskih učiteljev in ker bi njih nastojanje moglo biti v spodbudo našim učiteljem, priobčujemo danes v kratkem načrte, po kojih bi se dal ustrojiti tak zavod in potrebe takega zavoda. Pri tem poslu se držimo članka v „Narodnih Novinah“ od 18. t. m. Koliko je hrvatsko učiteljstvo v zadnjih 20 letih napredovalo, znajo naši bralci. Postavilo si je spomenike, ki bodo preživeli vekove, ter kasnim potomkom pričali o uspešnem delovanju današnjih učiteljev. Vrhunec tega nastojanja bode pa nedvojbeno rečeni zavod.

V zadnjem zborovanju učiteljskega društva za mesto Zagreb in okolico dne 10. t. m. počela se je ta stvar pretresati, a Zagrebški učitelj gospod Miroslav Cugšvert je predložil, da se vse učiteljska društva Hrvatske in Slavonije pozovejo, da se izjavijo: 1. Jeli potreben konvikt za učiteljsko deco? — Kako bi se pribavila sredstva za ta zavod? — 3. V kakem sistemu naj se osnuje? Že pri svečanem otvorenju hrvatskega učiteljskega doma v Zagrebu se je govorilo o potrebi takega humanitarnega zavoda. — Učiteljstvo je razstreseno po vseh kotih zemlje, pa ima redkokrat priliko, da daje svoje otroke odgojiti, kakor bi treba. Dognana stvar je, da se učiteljskemu poklicu posvečujejo navadno sinovi siromašnih roditeljev, ki nimajo sredstev, da

➤ Dalje v prilogi. ➤

1875: Smeh (šte. 12) M. Napotnik. — Posebnosti nekotih slavnih mož (šte. 3 in 4) M. N. — Garrick in Sterne (šte. 8) M. N. — Franklinov nadgrobni napis (drobnost) (šte. 10) M. N.

1876: Srečen je, kdor se zdi sebi, ne drugim. Prosto po Seneki. M. N. k. (šte. 24).

V „Véstniku“:

1873: Poljedelstvo začetek izomike. Sp. Lipakov. (šte. 9 in 10).

V „Kresu“:

1884: Prineski k slovstveni zgodovini bosanske (snopič 11 in 12). M. Napotnik.

1886: Imenopis Komjiške nadfare (zvez. 1, 2, 3, 4). M. Napotnik.

V „Letopisu Matice Slovenske za l. 1874“: Jože Rozman [životopis] str. 101—109. Mih. Napotnik.

V „Slovenca“:

1875: Daniell O'Connell (Listek v več številkah).

V „Slov. Gospodarju“:

„Iz Gradca do Sarajeva“ (Dogodki iz življenja vojaškega duhovnika v bosenski vojski l. 1878). 1878 šte. 50 — 1879 šte. 30, „V Sarajevu“

1879 šte. 34—38. „Kula Ali paše Čengića“ 1881 šte. 42—46. „Iz Metkovića v Dubrovnik, Dubrovnik, Lakroma, Boka Kotorska, Spljet, Zadar, Reka“ 1882 šte. 25... 52. „Veliki teden na Dunaji“ 1881. št. 15—19.

Posebej tiskani spisi in knjige:

„Kratko poročilo o prvi Lavantinski diecezni sinodi obhajani v Mariboru dne 27. do 30. avg. l. 1883. Sestavil Mihael Napotnik. V Mariboru 1883. m. 8, 23 str.

„Kratek pregled bosanskega slovstva. Sestavil Mihael Napotnik. V Mariboru 1884. 8. 84 str.

„Nagrobna, katero je o pokopu preč. g. F. Juvančiča... pri Novicerkvi govoril dr. Mih. Napotnik. V Mariboru 1884. 8. 12 str.

„Pridiga o evangelijskih nasvetih. Pri novi sveti meši č. P. Leop. Napotnika R. S. B. v Konjicah govoril Mihael Napotnik. V Mariboru 1885. 8. 22 str.

„Sveti Viktorin, škof Ptujski, cerkveni pisatelj in mučenec, spisal dr. Mihael Napotnik. Na Dunaji 1888. 8. str. 278. Milutin.

bi svoje sinove dali naobraziti na kakem večem zavodu. Dado jih torej na preparandijo, kjer dobre dijake vlada podpira, dijak včasih še sam kaj prisluži in dovrši nekako nauke na učiteljski. Jedva je dobil mesta v kakem kraju, začne pomišljati, „da je teško samemu biti“ — pa se oženi. — Učitelj na deželi malo kedaj zamore svoje otroke poslati v kojoj srednjo šolo; dado jih torej v rokodelce. Ali otroci so že po svoji naravi častljivi, pa bi radi vsaj to postali, kar jim je bil otec. Za ono prvo manjka torej materialnega sredstva roditeljev — a za ovo drugo volje otroka. Kam torej ž njim?

Še nepovoljnije stanje imajo učitelji z ženskimi otroki. Dekle dovrši normalno doma, a potem je pravi križ ž njo! Ostane navadno pri roditeljih, če se ne najde kaka dobra duša, da jo povede pred oltar. Ali svet je dandanes vrlo materialističnih nazorov, pa pri ženitvi ne gleda samo na lepo lice in druge krosti — nego tudi posebno na to, če bo nevesta kaj petična. — Petic se pa v učiteljevih žepovih malo nahaja. A kaj bode iz takih otrok, če jim otec za rano umrje, naj vsak sam presodi! Že iz tega se razvidi krvava potreba takega zavoda.

Vpraša se sedaj, kako naj se pribave sredstva za ta zavod? Gosp. Cugšvert pri rečenem zborovanju predlaže tako-le: Na celokupno berivo hrvatskih učiteljev naj se udari procentuacija — slično, kakor pri štatutih srbskega učiteljskega konvikta, kjer se plača 3%; a gospod Cugšvert veli, da bi to premalo bilo za današnje odnose, nego da bi se moralo od celokupnega beriva vzeti vsaj 5% na 5 let. Če bi vsi učitelji Hrvatske in Slavonije na to pristali, bi se dala stvar še precej lahko izvesti. Vsib učiteljev, učiteljic in katehetov je po „Službenom glasniku“ od 1888. bilo 1720. Če bi se ti vsi obvezali od svoje temeljne plače (koja iznosi 400 gld. na leto), plačati 5%, prišlo bi na vsakega na leto 20 gld., to je 100 gld. a 5 let, na vseh 1720 učiteljev bi iznašali doneski 172.000 gld. Če bi se ti denarji ulagali v hranilnice, bilo bi za 5 let svota od 200.000 gld. na razpolaganje. Ali ta stvar je privatne naravi in že naprej se more znati, da ne bodo vsi na to pristali: neki učitelji neso oženjeni ali so pa v takem materialnem blagostanju, da morajo svoje otroke na vlastite troške šolati, teško bi tudi neoženjene učiteljice na to pristale itd. Če se vse to odračuna — ipak bi izvestno za 5 let narasla ta svota do 100.000 gold. Za ta konvikt moglo bi se vzeti tudi premoženje „učiteljske zadruge“, ki ima glavnico od 30.000 gld. Svrha tega humanitarnega društva bi z rečenim zavodom prestala. Nedvojbeno bo pa to podjetje našlo mnogo dobrotnikov tudi v neučiteljskih krogih, našlo bo zavetja pri vis. deželni vladi itd. Razna društva bi prirejala koncerte, tombole in veselice, kar bi — če tudi male svotice — doprineslo v korist tega zavoda.

Mi ne dvojimo, da bode pri energičnem postopanju vrlih hrvatskih učiteljev ta projekt stopil v življenje. Naši učitelji pa naj dobe spodbudo in uverjenje, da „sloga jači“. Diog.

Z Notranjskega 23. oktobra. [Izv. dop.] („Klic iz uničenega barja“), tiskan v 190 št. „Sl. Naroda“ t. l. pričinja s svetopisemskimi besedami: „Gospod otmi nas, poginjamo!“ Tako prosili so zapupno učenci gospoda, ko jim je silni vihar pretil, v razburjenih valovih morja pokončati njih življenje. Gospod dopisatelj nadaljuje v svojem dopisu, da tako nekako so tudi barjani podobni učencem, koji so v sili prosili pomoči. Žal, razlika je pa v tem, da ubozih barjanov opravičena prošnja ni primeroma toliko uslišana, kakor je bila ona učencev. Oni, ki se jih pomoči prosi, res ne morejo, ko bi tudi hoteli, tako naglo ter izdatno pomoči. Primanju jim torej deloma potrebne moči, a poleg tega so pa tudi — nekoliko glubi in primanju jim — dobre volje.

Ta opravičena trditev in tugovanje nam je jasen dokaz, kako nekako osameli, kako sami na lastno pomoč navezani smo mi ubogi kmetovalci. S praznimi obljubami in tolažilnimi besedami, se nas še precej obsiplje, ali vse to nam nič ne hasne, vse to nas propada ne otme. Poleg barjanov tudi mi Notranjci tužno zremo v prihodnost, kajti vsled silno slabe letine, brezi zdatne deželne in državne pomoči, glada bode preobilo.

Obupno zre ubogi kmetič v bodočnost; skrinje so prazne in shrambe, prazne so pa tudi mošnje; davki, oziroma naklade in druga izplačila so pa čimdalje večji. Ubogi kmetič potrpi dokler more.

Ko pa vidimo že pred seboj pretečo bedo, primorani smo klicati na pomoč.

Kje iskati nam je pomoči? Pri vladi, oziroma pri deželnem zboru. Sedaj, ko naš dež. zbor zboruje, opomniti nam je naše gg. dež. poslance, na neobhodno potrebno pomoč, kar jim je itak pre-dobro znano. Ako bodo ti, kar ni dvombe, odločno postopali ter visoki vladi jasno pokazali bedo, katera nam preti, potem ni dvoma, da bi vlada svoje dolžnosti v tem slučaju ne izpolnila. Pa tudi dežela bode storila, kar je dolžna storiti. Da bodo naši gg. poslanci zagovarjali naše terjatve, to je, da bodo podpirali, ter razkrili bedo, koja preti kmetovalcem Kranjske, ter smo več kot prepričani.

Saj je dobro znano, da kmetijski stan čedalje bolj propada, to gotovo tudi visoki vladi ni zakrito, ali vsaj popolnoma ne zakrito, vsaj imamo dokazov o propadanju dovolj, kamorkoli se ozremo. So sicer krivonosni modrijani, kateri se drznejo po svojih časopisih trditi, da kmetje, razmeroma proti drugim stanovom najlagje in najboljše izhajamo. Na te lažnjive oznanovale, se ve, ni ozira jemati, — kar se žalibog vendar prerado stori, — kajti to so ljudje ki so pripravljeni napisati vse, kar se hoče, samo da je to njim v korist. Tako trdijo brez vsacega prepričanja židje. Zato pa židu ne diši kmetijski stan, ker dobro zna, da je to težaven ter često nehvaležen posel, in tako je žid raje vse drugo, kakor pa kmetijski trpin.

Gospodje deželni poslanci, ker vam je znana naša beda, osobito letos ko nismo skoro ničesar pridelali in ker uvidite, da nam bode v kratkem pričela lakota s svojo kruto roko trkati na uborne duri, učinite vse potrebno, da se otmemo gmotnega in tele-nega pogina.

Pravočasna pomoč zda, prepozna nič ne velja.

Pisma iz Pariza.

(Piše A. Bezenšek.)

XXV.

27. avgusta.

(Zabave v razstavi za otroke in za odrasle. — „Palais des enfants“. — „Folies Parisiennes“. — Ogromen globus. — Nekaj o gastronomiji. — Beseda čitateljem.)

(Konec.)

Mimogrede naj omenim še paviljon za zemeljkrogljo (globe terrestre). Že po samej zvonanosti je to jako dostojna stavba za tako naučno svrbo. Nad uhodom vidiš tri ure z velikimi številkami, kakor na kakem cerkvenem stolpu. Točno sem si zabeležil, koliko je bila ura, ko sem ustopil v ta paviljon: v Parizu pol štiri, v San Francisku 7 in 20 m., v Pekingu 11 in 4 m. Znotraj ti predstavlja ogromen glob zemljo v milijonskem delu. In vender kak orjak je to! Okolu njega so galerije, da si more obiskovalec pogledati ta zanimiv predmet od vsake strani. Le počasi se pride iz jednega nadstropja v drugo, a pot „okolu zemlje“ je tudi precej dolga, čeravno je milijonkrat krajša, kakor pa v naravi.

O duševni hrani sem že dosta govoril, naj še povem predno skončam nekaj besed onim, ki se za telesno hrano zanimajo, katerim je najvažnejše središče želodec in najzanimivejša vprašanja: kako diši ta ali ona jed? Kje se dobro obeduje? Kateri so bili največji mojstri v kuharstvu od vstvarjenja sveta pa do današnjega dne? — Tem ljudem se pravi „gastronomi“, „gourmandi“, po slovenski bi se jim morda reklo „sladojedci“. Ti so mej drugimi kakor bele vrane, pa mislijo, da so nekaj več, kako oni, katerim za take reči ni toliko mar. Kakor bi se jim bili Francozi zamerili, da jim neso odprli poseben „pavillon gastronomique“.

V tem paviljonu je zbrano in izbrano vse, kar je dišečega, sladkega, prijetnega, ukusnega, pikantnega, aromatičnega in redkega v loncih in na različnih po kuhinjah prvih svetovskih gostilnic, sladkornic, kavarn in drugih podobnih zavodov. Po svoji zvonanosti ni ta paviljon nič kaj posebnega, razen, da je skoro ves steklen in da ima štiri vitke stolpiče, mnogo rezbarij in okrašenja, kakor, da bi bilo napravljeno vse od sladkorja, predstavljajoče ogromno — „torto“. Tukaj notri se zbirajo možicelji okrog-ljaste postave, polnega obraza, da se kar leskeče; o nosu ne govorim, ta je navadno rudeče barve). Oni hočejo imeti pri jedi mir in pokoj, „komfort“, pa ukusen izbor jedi in pijače. „Jestvenik“ jim je najzanimivejša gradivo za čitanje, bolj kot vsake novine, bolj kot vsaka knjiga. Jedo malo od vsake stvari, a število jedil je neopredeljeno. Ako je kaj posebno pikantnega, se zakliče „repete dosis“ ali pa „bis“. Tedaj pa postanejo posebno dobro razpolo-

ženi; razvzljajo se jim jeziki, ki so sicer ustvarjeni po njih mnenji samo za pokušanje jedil in pijače. Hvalijo jed, gladijo trebuh, in smehljajo se zadovoljno, pa ne pozabijo dostaviti, da so večkrat že kaj boljšega jedli. Naslov take kuhinje se mora povedati; kajti tudi pri njih velja geslo: čast, komur čast. A pravilo „de gustibus non est disputandum“ (o ukusu se ne gre prepirati), pač pri njih ne velja; kajti njihov razgovor po svršenem kosilu se navadno vrti o „ukusu“, pri tem se lahko tudi skregajo in razjezijo, ne misleč na to, da jeza želodcu škodi. Pokvarjen želodec pri gastronomu ni kaj nenavadnega, pa ne toliko zaradi jeze, kakor zaradi težkega dela, ki ga njemu zadaajo po trikrat, štirikrat in še večkrat na dan. Zavolj tega tudi ti ljudje niso popolnoma srečni in Solon je imel prav, ko niti njih ni izvel iz glavnega pravila, da nihče pred smrtjo srečen ni, — pa makar, da bi jedel samo „zemlje in strd“.

Tako sem prišel do čiste proze, a ob enem tudi do konca svojih pisem.

Ne mislim pisati dodatka naj torej precej povem, predno postavim zadnjo točko, kar še imam na umu.

Stvar se tiče spoštovanih čitateljev in milih čitateljic, pa tudi mene samega. Hočem se pred Vami izpričati, če Vam nisem mogel vsega podati, kar in kakor ste morda pričakovali. Gradiva mi sicer ni manjkalo, bilo ga je celo veliko preveč, a časa za pisanje in mesta za tiskanje je primanjkovalo. Razstava se že skoro zapira, pa tiskanje še ni završeno, kakor tudi pisma neso bila vsa gotova ko sem že se davno poslovil od Pariza, od mojih tamošnjih redkih prijateljev in znancev. Njim se imam zahvaliti, da so mi bila povsod odprta, da sem bil povsod dobro vsprejet, da sem mnogokaj videl in slišal, kar bi drugače morebiti ne bil opazil.

Pred vsem mi ostanejo v prijetnem spominu: gospod predsednik kongresa E. Grosselin, glavni tajnik gospod Duploye, gospod Th. Laborde in g. Guenin, francoski članovi kongresa Rus Dluski, nekaj Nemcev (gospodje Bäckler, Fuchs, stolni vikar Alteneder, urednik Rittinger, Fischer) itd. Od drugih Slavjanov hvaležno omenjam, gg. Karića in Savića, a posebno prijatelja gospoda Zacheja, s katerim sva bila drugarja v Parizu. Na potu pa sem preživel radostne ure v društvu g. Pukla na Dunaji, g. prof. Lendovšeka v Beljaku, g. prof. Krušica, g. M. Veršeca in drugih cenjenih prijateljev v Celji in okolici.

Navadno se izročajo na konci vsacega pisma pozdravi. Ker sem to opustil pri oddelnih pismih naj Vam zakličem na koncu iskreno: Na zdar!

Ako da Bog srečo ugodno, najdemo se zopet pri kakem drugem potopisu — morda Vam pišem kedaj z iztoka.

Za zdaj pa: z Bogom!

Domače stvari.

— (Deželni zbor kranjski) je v večrajšnji tajni seji sklenil: Deželnemu odboru se naroča, da se dne 30. t. m. udeleži javne dražbe pri kateri se bo oddajal užitninski zakup od vina, mošta in mesa za davčne okraje Brdo, Vrhnika, Škofjaloka, Logatec, Senožeče, Mokronog in Trebnje in da s finančnim ministerstvom stopi v dogovor, da se deželi kranjski kakor hitro mogoče v zakup odda užitnina po vsem Kranjskem, izimši mesto Ljubljansko.

— (Kaj pa to?) Kočevci v Koprivniku (Nesalthal) bili so zadnje dni zelo razburjeni in vsi so sklenili, da postanejo starokatoliki, ako se ne odpravi tamošnji duhovnik J. Šli so tudi h knezoškofu dr. Missii in mu povedali svojo trdno voljo. Knezoškof jim je baje obljubil, da bode vse storil, kar mogoče in če se bodo obljube izpolnile, se ni bati, da bi se starokatoliško gibanje zopet povrnilo. Stvar je s tem pri kraju, vendar pa se pri takih „znamenjih časa človek spominja znanih besed „Est ist etwas faul im Staate Dänemark“ „Slovenec“ in „Laibacher Zeitung“ pa imata zopet hvaležno nalogo, dokazovati, kateri slovenski list je zakrivil starokatoliško gibanje v kočevskem Koprivniku.

— (Vojskinci in materni jezik.) Baš izšli novi navod ob izobrazbi jednoletnih prostovoljcev ima naslednje določbe: Teoretični izpit ima se vršiti v nemščini, kot službenem jeziku c. in kr. vojske. Dovolj je, ako aspirantje znajo toliko, ko-

likor zadostuje za službeno potrebo. Zaradi tega se od onih, katerih materni jezik ni nemški, ne sme zahtevati, da bi gladko govorili, ali pa popolnoma jezikovno pravilno pisali. Ako predstojecim določbam zadostujejo, a mislijo, da bi svoje znanje temeljiteje dokazali v drugem, nego v nemškem jeziku, dovoliti jim je tekom izpita, da se poslužujejo svojega materne jezika, ali kacega drugega jezika, ki ga znajo. (V deželah ogerske krone hrvaščine.) Pri sestavljanju izpraševalne komisije gledati je na to, da sta vsaj dva člana komisije zmožna onega jezika, v katerem smejo aspirantje polagati izpit.

— (Novi okrajni zastop Celjski) prišel je povodom pregledovanja računskega sklepa za leto 1888. in proračuna za 1889. velikim golju-fijam na sled, katere so se zvršile na škodo okrajni blagajni še v prejšnji dobi. ko so še v okrajnem zastopu vladali Celjski „Nemci“. Komisijon okrajnega odbora, kateri je vsled tega te reči preiskoval, našel toliko in tako „sumljivega“ gradiva, da se je cela zadeva takoj odstopila kazenskej sodnji.

— (Štiridesetletnico) svojega službovanja bode dne 3. novembra praznoval tukajšnji višji poštni oskrbnik g. Avg. Pressl.

— (Muzejsko društvo) ima v torek dne 29. oktobra ob 6. uri zvečer v bralni sobi „Rudolfinum“-a shod s sledečim vspešdom: Gospod kustos A. Müllner: Arheološka poročila; g. profesor W. Voss: O zemljepisni razširjavi „Violae Zoisii.“ K shodu se uljudno vabijo p. n. člani in drugi prijatelji domovinoznanstva.

— (Klub amaterjev fotografov v Ljubljani) priredi v ponedeljek, 28. oktobra, zvečer ob 1/2 8. uri v prostorih c. kr. strokovne šole v Virantovi hiši prvo praktično vajo. Ta vaja ima namen pokazati vse glavne fotografske procese od ekspozicije in izdelovanja negativna do dovrševanja slik na papirji. Mesto dnevne svetlobe rabila bode novo iznajdena magnezijeva bliskovna luč (Magnesiumblitzlicht), pri kateri je mogoče isto tako delati momentne slike, kakor po dnevi na solnci. — Pristop imajo udje in prijatelji fotografije.

— („Unione Ginnastica Goriziana“.) Poi tem naslovom so Goriški lahoni hoteli osnovati novo društvo namesto razpuščene „Associazione“, a namestništvo pravil ni odobrilo.

— (Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaji) ima svoj prvi občni zbor 9. novembra t. l. v Knavsovi restavraciji „zum Lothringer“ I Kohlmarkt št. 24 v dvorani pri tleh. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnikova. 3. Poročilo blagajnikova. 4. Volitev predsednika. 5. Volitev odbora. 6. Samostojni predlogi. — Začetek ob 8. uri zvečer. — S tem vabijo se na Dunaji in v njega okolici bivajoči društveniki, da se udeležijo v obilnem številu tega večera. Gostje dobro došli.

— (Zadrugi čevljarskih mojstrov) dostavila je tukajšnja trgovska in obrtniška zbornica razglas c. in k. državnega vojnega ministerstva z dne 8. oktobra 1889. l., št. 2069 ad. 13., s katerim je razpisana dobava čevljarskih in jermenarskih izdelkov. Prvikrat imeli bodo posamezni obrtniki priliko udeležiti se pri taki dobavi. Za to gre v prvi vrsti zasluga obrtnim zadrugam, katere so takoj iz početka merodavna mesta upozarjale na male obrtnike. Po navedenem razglasilu oddajali se bodo izdelki, kateri so zaznamenovani v razglasilu pridejanem izkazu po številu, na posamezne mojstre v znesku od 500 do 1500 gld., za kar je položiti 10% varščine. Dotične ponudbe naj se pošljejo direktno vojnemu ministerstvu. Napominani razglas s prilogi leži pri zadrugnem načelniku prej omenjene zadruge, g. Jarneju Žitniku, na upogled.

— (Pozor!) Novi goldinarski bankovci se ponarejajo in so taki falsifikati na Dunaji v večjem številu v prometu. Ponarejeni so slabo, tisk nerazločen in treba le nekoliko pazljivosti, pa se kmalu spoznajo.

— („Popotnik“) ima v 20. šte. nastopno vsebino: Razpis nagrad. — Črtice o zdravoslovju. (Spisuje Simon Meglič.) — Kvintilijanovi nazori o vzgoji značaja. (Fr. Brežnik.) — Učne slike iz prirodopisja. (Spisuje A. Kosi.) — Književna poročila. — Anton Vidovič. — Dipisi. — Novice in razne stvari. — Spremembe pri učiteljstvu. — Natečaji.

— (Št. Jakobska posojilnica na Koroškem) ima na menice izposojenih 101.508 gld., na dolžna pisma 53.675 gold., pri drugih zavodih naloženih 3200 gold. Uloge družnikov z obrestmi

iznašajo 67.611 gold., hranilne ulege 81.856 gold., rezervni zaklad 8271 gold.

— (Zakoni in ukazi za vojvodino Kranjsko.) Ravnokar je po deželnem tajniku Josipu Pfeiferju urejeni 2. zvezek ročne izdaje izšel v založbi Kleina in Kovača v Ljubljani. V tej zbirki se nahajajo vsi zakoni in predpisi, ki zadevajo ohrambo poljščine, varstvo poljedelstva (varstvo ptičev, varstvo proti gosencam, hroščem in drugim mrčesom, zatiranje pradenice), čuvalne organe za deželno kulturo, zvrševanje lova, lovske varuhe, povračila po lovu in divjačini storjene škode, prepovedani čas za lov, premije za roparsko zverino in ces. patent gledé orožja in streliva s posledobnim predpisom vred. Zbirka ta bode občni potrebi gotovo dobro ugajala, ker jo je tajnik Pfeifer ravno tako temeljito uredil, kakor pop rejšna zvezka o deželni ustavi in ob občinskem zakonu za Kranjsko.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Beligrad 25. oktobra. Kdaj se začne izdajati novo srbsko posojilo za odkup železnice, še ni določeno. Vlada čaka ugodnega trenutka.

Beligrad 25. oktobra. Na železnični vlak, vozeč v Niš, se je streljalo. Dve krogli obtičali sta v zadnjem vagonu. Napad je nekda veljal železničnemu nadzorniku, ki je mnogo delavcev odpustil.

Atene 25. oktobra. Dvorni vlak s cesarico Friderik, njenimi hčerami in z grško gosposodo, ki se jim je nasproti peljala, dospel semkaj ob 3 3/4 popoldne. Bil je velik vsprejem, pri katerem je nevesta vsaki osobi, ki se jej je predstavila, roko podala. Pri vožnji v dvorec bili sta v prvem vozu nevesta in kraljica na desno in levo pa sta jahala kralj in kraljevič. V drugem vozu vozili so se cesarica Friderik, kraljica danska in princ Waleski. Pred sprevedom in za njim jahala konjica. Brezbrojna množica naudušeno pozdravljala nevesto. V dvorci je nevesta večkrat prišla na balkon in pozdravljajoči množici odzdravljala z robcem.

Bruselj 25. oktobra. V rudniku Lienart pri Lillu spoprijeli so se včeraj strajkujoči delavci in vojaki. Dvajset delavcev ranjenih.

Dunaj 26. oktobra. Cesar pride v ponedeljek v Bolzan ogledat Walterjev spomenik in se potem odpelje naravnost v Schönbrunn. — Princ Ferdinand Koburg iz Monakovega došel, nastanil se v Koburgovi palači. Kakor se čuje, odpelje se jutri v Ebenthal, kjer ostane dva dni in se potem vrne v Sofijo.

Dunaj 26. oktobra. „Wiener Zeitung“ objavlja trgovskega ministerstva naredbo, vsled katere se nastavi obrtni nadzornik za brodnisko obrt na vseh notranjih vodah (Binnengewässern) v vsem zakonskem območju s sedežem na Dunaji.

Budimpešta 26. oktobra. V dolnji zbornici predlagal Iranyi, da se minister Fejervary postavi v zatožni stan. Predlagatelj bode dne 6. novembra svoj predlog utemeljeval.

Razne vesti.

* (Bogate uranske rudnike) našli so v Kornuajlu v Angliji. Uran je jako redka kovina in velja sedaj tona 60.000 frankov ali 60 frankov kilogram. Njegov okis rabijo za zlatorumeno barvo. Z njegovim prekišom barvajo črno porcelan. Ta kovina se rabi tudi pri fotografiji. Če se uran pomeša s platino in bakrom, dobi se zmes, ki je jako podobna zlatu po barvi in trajnosti. Za kemike je uran tudi zaradi tega znamenit, ker ima največjo atomsko težo (239.8).

* (V Odesi) gledališča ne bodo več zavarovali, ker ruske zavarovalnice jemlje previsoko premijo. Gledališče je bilo zavarovano za 1 milijon 793.600 rubljev in se je zanj plačevalo 30.820 rubljev zavarovalnine na leto. Mestna uprava je zračunila, da se v dvajsetih letih nabere svota, za katero je sedaj gledališče zavarovano, če se vsako leto 30.000 rubljev naloži na obresti. Od sedaj bodo slednje leto omenjeni znesek naložili na obresti in čez dvajset se bode nabrala svota, ki bode zadostovala za zgrajenje gledališča, ko bi pogorelo. Ko mine 20 let, bode mesto nehalo donašati h gledališki glavnici ter bode dobivalo celo obresti od nje. Mestna uprava se nadeja, da gledališče v teh 20 letih ne bode pogorelo; zlasti, ker je preskrbljeno z vsem potrebnim, da se ogenj takoj v začetku zaduši, ko bi nastal.

Mnogoletna opazovanja. Proti slabosti želodca in pomanjkanju slasti do jedij, sploh pri vseh žlečnih boleznih se pristni Moll-ovi „Seidlitz-praški“ zelo odlikujejo od drugih sredstev, s svojim prebavljenjem pospešujočim in želodec okrepujočim uplivom. Cena skateljici 1 gld. Po poštnem povzeji razpošilja jih vsak dan A. Moll, lekaruar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj vedno izrecno Moll-ove preparate z njega varstveno znamko in podpisom. 3 (55-14)

„LJUBLJANSKI ZVON“

za vse leto gld. 4.60; za pol leta gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Tuji:

25. oktobra.

Pri **Stonu**: Karpoles, Herz, Steiner Likoser in Šlössinger z Dunaja. — Koch iz Trsta. — Plentl iz Gradca. — Ladstätter iz Inomosta. — Schierl iz Monakovega. — Kister iz Trsta.

Pri **Malič**: Fielmascher, Holler, Heller, Polaček z Dunaja. — Rom iz Kočevja. — Singer iz Gradca. — Fuchs iz Predvora.

Pri **Bavarskem dvoru**: Gankl iz Kočevja. — Jerman iz Maribora.

Pri **Južnem kolodvoru**: Majdič z Reke. — Mörath z Dunaja.

Meteorologično poročilo.

Dno	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
25. okt.	7. jutraj	138.7 mm.	7.2° C	sl. vzh.	obl.	3.20 mm.
	2. popol.	737.6 mm.	10.4° C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	738.3 mm.	9.8° C	sl. zah.	dež.	dežja.

Srednja temperatura 9.1°, za 0.3° pod normalom.

Dunajska borza

dne 26. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	85.25	85.40
Srebrna renta	85.80	85.80
Zlata renta	109.50	109.70
5% marčna renta	100.25	100.55
Akcije narodne banke	918.—	919.—
Kreditne akcije	399.50	314.10
London	119.20	119.10
Srebro	—	—
Napol.	9.47 1/2	9.47
C. kr. cekini	5.67	5.67
Nemške marke	58.47 1/2	58.35
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	132 gld. 75 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	178
Oggerska zlata renta 4%	101	31
Oggerska papirna renta 5%	97	50
5% štajerske zemljišče odvez. oblog.	—	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	118	50
Kreditne srečke	100 gld	184
Radolfove srečke	10	19
Akcije anglo-avstr. banke	120	149
Tramway-društ. velj 170 gld. a v	221	75

Zahvala.

Najsrečnejšo in najiskrenejšo zahvalo izrekamo vsem cenjenim prijateljem in znancem, ki so nam ob smrti našega presrečno ljubljene očeta, oziroma starega očeta in tasta, gospoda

Bernarda Jentl-a

skazovali na presrečni način sočutje svoje in onim, ki so darovali vence in poko nika spremili k poslednjemu počitku.

V Ljubljani, dne 26. oktobra 1889.

(910)

Žalujoči ostali.

PRI KATARU

sapnih organov, kašlj, nahodu, hripavosti in vratnih boleznih zdravniki opozarjajo na

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE

ki se rabi uspešno sama ali z gorkim mlekom pomešana. (11—3)

Ima miloraztopljivi, osvežujoči in pomirujoči upliv, posebno pospešuje razslizenje ter je v takih slučajih poznana kot dobro zdravilo.

Trgovski pomočnik

22 let star, izučen v trgovni mešanega blaga, posebno izurjen prodajalec in manufakturst, želi svoje mesto do 1. decembra 1889 ali do 1. januarja 1890 prenesti. — Ponudbe se prosijo pošiljati pod „S. S.“ upravništvu „Slovenskega Naroda“. (898—2)

Slovenske NARODNE PESNI

za glasovir in spev harmonizovane
izdaja

Ludvik Kuba,
Poděbrady na Českem.

8 snopičev à 32 str. — Eden snopič (s pošto)
40 kr. — Naročnina na celo zbirko slovensko
3 gld. 20 kr.

Zbirka more se naročiti v vsaki knjigotlačnici, kakor
tudi pri izdajatelju.

Opazka: Pesni nabral je izdajatelj na svojem poto-
vanju po Koroškem, Štajerskem, Kranjskem in Primorskem
leta 1888 in 1889. — Doslej izdani snopiči obsegajo

63 pesnij.

Brez mala vsaka pesen ima dva aranžementa a) za spev
in b) za glasovir; dva sta samostalna. Na ta način ob-
sega že zbirka 102 aranžementa. — Tekst je celi. (817-4)

*) Ampak za glasovir je vsaka.

Ravnokar izšlo:

„Steirisches Tanz-Album pro 1890“,
obsejajoč 15 različnih mičnih plesnih komadov.
Cena 1 gld. 20 kr., po pošti 1 gld. 30 kr.

„Konzak-Album“.

(s najpriljubljenejših plesov.)

Cena 1 gld. 50 kr., po pošti 1 gld. 60 kr.

„Wiener Volksmelodien - Potpourri“.

Cena 1 gld. 50 kr., po pošti 1 gld. 60 kr.

J. Giontini v Ljubljani.

(909)

Mlad, marljiv trgovski vrtnar

ima priliko, začeti obrt svojo. Velik zelenjak, sa-
dovnjak in cvetnjak z izvrstno črno prstjo, rastlinja-
kom, gnojnimi gredami in stanovanjem, tudi s krmo za
dve kravi, da se zaradi premembe bivališča posestnikovega
na nekem predkraju Ljubljane za več let v bajem —
Ponudbe naj se pošljejo Müllerjevemu Annoncen-
Bureau v Ljubljani. (867-2)



Proti ognju varne blagajnice in kasete
po ceni in najsolidnejše narejene.

Na vseh razstavah jako visoko odlikovane.
Založnik vseh avstro-ogerskih železnic, pošt-
nih hranilnic itd. Odlikovan od Nj. c. kr. vele-
častva z veliko zlatno svetinjo za umetnost,
znanost in industrijo. (3-47)

Feliks Blažiček, Dunaj, V., Straussengasse 17.

FILIP TICHŮ

Brno, Zely trh 27
razpošilja

sukna

iz c. kr. priv. tovarn proti po-
vzetju za elegantno jesen-
sko in zimsko obleko,
in sicer:

1 odrezek m 3-10 blaga
za obleko, zadosti za
celo moško obleko, dobre
baže za samo... gl. 5.—

1 odr. m 3-10, fine
baže, za samo... 7. 0

1 odr. m 3-10, naj-
finejša baže, za
samo... 12.—

1 odrezek m 2-10
blaga za zim-
ske suknje, za
zimsko suknjo za-
dosti, čista volna... 6.—

1 odrezek m 3-10
črne suknje,
čista volna, zado-
sti za celo salon-
sko obleko... 9.—

Uzorec zastoj in franko.

Pobratimi.

Roman.

Spisal

dr. Josip Vošnjak.

Cena 1 gold. 20 kr.
(s poštnino vred).

Svoji

k

svojim!

Veseloigra v 1 dejanju.

Spisal

dr. Josip Vošnjak.

Cena 30 kr. (s poš-
tnino vred).

Obe knjigi dobivata se v
„Narodni Tiskarni“
v Ljubljani in pri knjigo-
trcih.

„AZIENDA“

avstro-francosko zavarovalno društvo zoper
elementarne škode in nezgode
na Dunaji.

Glavni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradci.

P. n.

Usojamo se naznanjati, da smo zvezo z našim
glavnim zastopnikom gospodom Josipom Prosenc-em
vsled sklenjenih transakcij prijaznim potom izrušili
ter poslovanje glavnemu zastopniku ces. kralj. priv.
zavarovalnega društva „Avstrijski Phönix“ gospodu
Josipu Perhauc-u izročili.

Vsa uplačila naj se kakor do sedaj pri zastopu
v Šelenburgovih ulicah št. 3 odrajujejo in ravno
tu bodo se dajala radovoljno vsa na zavarovanja
sloneča pojasnila.

Z odličnim spoštovanjem

Glavni zastop v Gradci
za Štajersko, Koroško in Kranjsko
„AZIENDE“

avstro-francoskega zavarovalnega društva
zoper elementarne škode in nezgode.

Ces. kralj. priv. zavarovalno društvo

„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Ces. kralj. priv. zavarovalno društvo

„Avstrijski Phönix“
za življenje na Dunaji.

Generalni zastop za Štajersko, Ko-
roško in Kranjsko v Gradci.

P. n.

Usojamo se naznanjati, da smo izvršenje onih
pri izvanrednem zborovanju naših delničarjev in del-
ničarjev „AZIENDE“, avstro-francoskega zavaroval-
nega društva zoper elementarne škode in nezgode,
sklenjene transakcije v Ljubljani glavni zastop
osnovali in našim glavnim zastopnikom gospoda
Josipa Perhauc-a imenovali.

Pisarna nahaja se v Ljubljani, v Šelenburgovih
ulicah št. 3, kjer se bodo vsa uplačila odrajevala,
zavarovalne ponudbe vsprejemale in na zavarovanja
sloneča pojasnila radovoljno dajala.

Z odličnim spoštovanjem

Generalni zastop v Gradci
za Štajersko, Koroško in Kranjsko
ces. kralj. priv. zavarovalnega društva
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji

in

ces. kralj. priv. zavarovalnega društva
„Avstrijski Phönix“
za življenje na Dunaji.

Pojasnilo.

Tem potom javljam, da sem zvezo z
„Aziendo“ vsled sklenjenih transakcij resnično
po prijaznosti razrušil, ter prosim v imenovani
zavod oziroma v „Feniksa“ neomejeno tisto
zaupanje staviti, katerega zasluži in katerega
je p. t. občinstvo imelo za časa mojega poslo-
vanja. (904)

Z odličnim spoštovanjem

Jos. Prosenc.

Ljubljana, dne 23. oktobra 1889.

Hiša s pekarijo

na Štajerskem, v rudokopnem kraju,
se prostovoljno prodaja.

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“. (900-2)

Hiša

z vrtom na sredi trga Vrhnika, v kateri je bila
gostilna in prodajalnica,

se takoj pod ugodnimi pogoji prodaja.

Natančneje se izve pri lastniku B. Bähler-ju
na Vrhniki. (907-1)

Priporočilo.

Ponižno podpisani umetni in kupčijski vrtnar
si usoja priporočati se p. n. občinstvu za bližajočo
se sezono za izdelovanje svežih vencev in šopkov
vsak čas po najnižji ceni in najnovejši
fasoni. Ravno tako ima tudi veliko zalogo suhih
vencev, travkov za vence v različnih barvah in ba-
žah, z napisom ali tudi brez napisov, in tudi vseh
drugih v mojo stroko spadajočih rečij, kakor rastlin
za olepšanje grobov, rakev, sob itd. Najboljša in
najhitrejša postrežba se zagotavlja.

Za obilni obisk prosi z odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika,

(891-3)

umetni in kupčijski vrtnar.

! Za jesensko in zimsko sezono!

Nepremočljivo

rusko usnje!

Valjani škornji

A 2 B 2 C 2 D 2

Valjani čevlji

gld. 6.50 6.25 5.80 5.25

Valjani poddeli

števil. 1 števil. 2 števil. 3

gld. 1.50 gld. 1.40 gld. 1.30
števil. 1 števil. 2 števil. 3
gld. 1.35 gld. 1.25 gld. 1.15
Gladki patent pitlingi od gld. 2.60 do gld. 3.50. —
Podplati kilo po gld. 1.20, 1.30, 1.40, 1.50, 1.60, 1.70
in vsakovrstno usnje pošilja jako po ceni s povzetjem
po pošti in železnici (894-4)

JULIJ MOISES

v Ljubljani, na Preširnovem trgu h. št. 2.

Štev. 33.

(848-3)

Blagajnični sluga.

Popolniti je mesto sluga pri okrajni bolniški
blagajnici Ljubljanski z nagrado mesečnih 25 gld.
začasno

Prosilec je verodostojno dokazati, da so slo-
venskega in nemškega jezika v besedi in pismu po-
polnoma zmožni ter so vešči v računanju in trdnega
zdravja in da poznajo mestno okrožje natančno.

Prošnje imajo se uložiti v pisarni okrajne bol-
niške blagajnice Ljubljanske do 27. t. m.

Upravni odbor okrajne bolniške blagajnice Ljubljanske,
dné 12. oktobra 1889.

Načelnik: Ivan Förderl.

Uzorci

v vse kraje franko.

Sukneno in modno blago

od najcenejše do najfinejša baže za jesensko
in zimsko potrebo razpošilja tudi zasobnikom po
tovarniških cenah, ceneje nego kjer si bodi
zaloga (614-11)

c. k. pr. tovarn za sukmeno in modno blago

Morica Schwarz-a

Svitava (Moravsko) [Zwittau (Mähren)].

Mtr. 3-10 blaga za celo obleko... gld. 5-50
Mtr. 3-10 močnega volnenega blaga... gld. 6-80
Mtr. 3-10 močnega finega volnenega blaga gld. 9-
Mtr. 3-10 finejšega volnenega blaga... gld. 13-
Mtr. 3-10 najfinejšega volnenega blaga... gld. 15-50
Mtr. 2-10 blaga za zimsko suknjo, zadosti za zimsko
suknjo gld. 5, gld. 7, gld. 9, gld. 11 in več.
Mtr. 1-70 za celo suknjo iz lodna, naravno nepremoč-
ljivo, gld. 3-50, gld. 4-50, gld. 5-50 in več.

Crno sukno za salonske obleke. Vsakovrstno suk-
neno blago, volnena podklada po vseh cenah
od 80 kr. meter navzgor. Žensko sukno za ženske
obleke, ženski loden, ogrinjala iz Himalayske
volne 1/4 velika od 3 gld. navzgor. Sploh izdelki
suknenega in modnega blaga. — Cenilniki
zastoj in franko. — Za gospode krojače
uzorčne knjige nefrankovane.

Fin med v satovji

à kilo 60 kr.

dobiva se pri (712-10)

Oroslavu Dolencu

trgovcu z voskom in medom

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 10.

Pošilja se tudi po pošti od 1 k naprej
proti povzetju ali predplačilu.

Pravi zaklad

za nesrečne žrtve skrumbe samega sebe (onanijs)
in tajnih razuzdanosti je izvrstno delo (134-35)

Dra Retau-a

Sebeočrana.

Češka izdaja po 80. nemške izdaji. S 27 podobami.
Cena 2 gld. avstr. velj. Naj vsak seže po njej, kdor
trpi za strašnimi posledicami te pregrehe, kajti z njenim
poukom se slednje leto na tisoče bolnih
otme gotove smrti. Naroči se lahko pri založni
tvrdki „Verlags-Magazin St. F. Bierey v Lipskem
(Saksonsko), Neumarkt 34“ in v vsakej knjigarni.



Deželna lekarna

Pri Mariji Pomagaj
Ludovika Grečel-na
lekarja

v Ljubljani, Mestni trg št. 11.

Prva in najstarejša
allopatična in homeopatična
lekarna na Kranjskem.

Zaloga zanesljivih tu- in inozemskih medicinsko-farmaceutičkih
preparatov in specijaliteta.

Priporočila se slav. občinstvu ter navaja nastopno le nekaj svojih izkušenih in že z gotovim uspehom rabljenih zdravil in specijaliteta, in sicer:

Cvet za gušo in maža za gušo. — Lonček velja 20 kr.

Cvet za luskine je najracionalnejše sredstvo za odstranjenje sitnih luskin na glavi, ki so tolikrat vzrok plešam. — Cena steklenici z navodilom rabe 80 kr.

Cvet zoper protin in revmatizem, najuspešnejše, najreelnejše in najsigurnejše sredstvo proti revmatizmu, trganju po udih, protinu, boleznim v križi, revmatičnemu zobobolju itd. izmed vseh do sedaj znanih sredstev te vrste. — Cena steklenici 50 kr.

Dorševo ribje olje Krohn-a in Comp. v Bergenu, najčistejša, najbolj sveža in najupliveljša medicinska ribja mast, katero jedino zapisujejo zdravniki. Dobro sredstvo proti kašlju, posebno pri pljučnih boleznih, proti škrofeljnom pri otrocih, angleškeje bolezni, kroničnim izpuščajem kože itd. — Mala steklenica velja 50 kr., dvojno velika 90 kr.

Fijakarski prašek, znano zdravilo proti kašlju. — Cena škatljici 25 kr.

Francosko žganje s soljo ali brez soli, pristno francosko blago, proti revmatizmu in za oživiljenje in okrepčanje. — V steklenicah po 20, 50 kr. in 1 gl.

Grenko vino, tudi želodec krepijoče vino imenovano, iz najzdravilnejših gorenjskih rastlin, izvrstno upliva pri vseh želodčnih boleznih, posebno pri pomanjkanju slasti do jedij, slabem želodec, slabem prebavljenju, posebno pri zastaranih boleznih želodca. — Steklenica, ki drži 1/2 litra, z navodilom rabe velja le 80 kr.

Guarana-praški, zanesljivo sredstvo zoper migreno in jednostranski glavobol. — Cena škatljici z desetimi praški 50 kr.

Kapljice za bledice, dobro sredstvo proti pomanjkanju krvi. — Cena flakonu 40 kr.

Kapljice za odpravo krča, neprekosljive glede zdravilne moči, nekaj kapljice na sladkor ali v kamilčnem čaju takoj ukroti krč. — Cena steklenici 36 kr.

Kri čistilne kroglice, poprej univerzalne kroglice imenovane, najboljše sredstvo za čiščenje krvi in mečilo. — Cena škatljici 21 kr., zavitku s 6 škatljicami in navodilom rabi 1 gl. 5 kr.

Kroglice za bledico dr. Bland-a (poenkrene), proti pomanjkanju krvi (bledici, slabosti, pešnju). — Škatljica velja 60 kr.

Olje iz repja je najreelnejše sredstvo, da se zabrani prehitro osivenje las, lase naredi mehke, odstrani in zabrani delanje sitnih luskin na glavi. — Flakon 30 kr.

Ruska maža za ozeblino, do sedaj neprekosljivo sredstvo proti ozeblinam in zastaranim ozeblam, kakor tudi proti rdečemu nosu in obrazu. — Cena lončku 40 kr.

Sirup iz planinskih zeljisc proti kašlju, hripavosti, prsni in pljučnim boleznim itd. — Cena steklenici 50 kr.

Tinktura in obliž za kurja očesa za popolno odpravo kurjih oces, bradavic in trde kože. — Steklenica s čopičem in navodilom za rabo vred velja 40 kr., 1 obliž 40 kr.

Tinktura za rast las, proti izpadanju las in za obnovljenje in oživiljenje rasti las. — Cena steklenici 60 kr.

Univerzalni jedilni prašek je izvrstno sredstvo proti zlatej žili, slabemu želodecu, zgagi, pomanjkanju slasti do jedij in zabasanju. — Cena škatljici z navodilom za rabo 35 kr.

Ustna voda dr. Duflos-a in dr. Heider-jev zobni prašek, prvi in najizvrstnejši sredstvi za ohranjanje zob in dlesna (nemata v sebi salicilne kisline, ki sicer pomagata, da zobje ne gnojijo, pa uničijo njih blek). — 1 steklenica te izvrstne ustne vode velja 60 kr., 1 škatljica zobnega praška pa 30 kr.

Voda za čiščenje obraza, tudi voda za pege imenovana, ž njo se gotovo in popolnoma odpravijo vse nečistosti kože. — Cena steklenici z navodilom za rabo 80 kr.

Zboljšana homeopatična zdravilna kava proti boleznim srea in živcev. — 1 zavitek s 1/4 kilo vsebine 25 kr.

Zobna pasta, odontosmegma imenovana, v porcelanastih škatljicah. Preskušena pasta za polituro in ohranjanje zob. — Škatlja 60 kr.

Zobne kapljice po dr. Hager-ju ukroté nakrat tudi najhujšo zobno bolečino. — Steklenica velja 30 kr.

Zobne kapljice, odentin imenovane. — Steklenica velja 10 kr.

Zobne kapljice Litonove, proti revmatičnim zobnim bolečinam. — Steklenica z navodilom rabe velja 20 kr.

Želodčne kapljice Marije Pomagaj proti vsakovrstnim boleznim želodca, proti pomanjkanju slasti do jedij, tiščanju v želodec, krču v želodec, motenju prebavljenja, koliki, sploh proti vsem boleznim, ki izvirajo iz slabega želodca ali pa slabega prebavljenja. — Cena steklenici 30 kr.

Železnato kineško vino za prebolele in slabotne otroke, katerim manjka krvi. — Cena 1 butelji 1 gl. 20 kr.

Železnato salo iz kitovih jeter, nedosegljivo v uplivanju svojem na preživiljanje in okrepčanje slabih otrok, katerim primanjkuje krvi. — Cena steklenici z navodilom rabe 60 kr.

Razen navedenih zdravilnih sredstev dobijo se zmirom v deželni lekarni „Pri Mariji Pomagaj“:

Medicinska mila, Pariški prašek za dame (bel in rdeč), Poudre de Riz, kadilni papir, kadilne svečke, Potpourri i. t. d. Dr. Borchardt-ovo aromatično zeljiscno milo, jako fino glicerinsko milo in glicerinsko vijolično milo (1 komad 35 kr.). (837—3)

Ravno tako ima vedno v zalogi razna obvezila, kakor kem. čisto vato, karbolno vato, šarpije, jodoformgaze, guttapercha-papir, Billroth-ovega batista i. t. d.

Po pošti se razpošilja dvakrat na dan.

LEOPOLD HÖNIGSBERG.

Svojim častitim p. n. kupovalcem in trgovskim prijateljem usojam se naznanjati, da sem si pravočasno preskrbel

**veliko zalogo
starega dobrega vina**

in sem torej v prijetnem položaji, da lahko, kakor poprej, vsem častitim naročbam na vina prejšnjih let ustrezam.

Z velespoštovanjem

LEOPOLD HÖNIGSBERG,

(770—10)

vinska veletrgovina v Zagrebu.

LEOPOLD HÖNIGSBERG.

Vinska veletrgovina v Zagrebu.

Vinska veletrgovina v Zagrebu.

C. kr. priv.

kneza Auersperga železniška tovarna

na Dvoru na Kranjskem

priporoča se za zalaganje

(217—63)

komerčnega litega blaga, peči v velikej izberi, ogajšice in ogajšicnih delov, kotlov v vsakoršnji obliki in velikosti itd. itd., litega blaga za stavbe: stebrov, oprijemalcev, svetilničnih stebrov priprostih in olepšanih, palic za okrižja, celih držališč, polzevih stopnic, strešnih oken itd., cevij za stranišča, plino- in vodovode, celih vodovodnih naprav, vodnjakovih cevij, sesalk itd., rudniških priprav: stop in mečkal, pripravljajalnih, zavornih naprav, strojev za vertanje kamnov, rudniških vozov itd., fužinskih naprav: valjarjev v pesek litih, trdilih valjarjev litih v surovo železne oblikovnike, peresnih kladiv, klešč, škropcev, itd., strojnih delov surovo litih in zlikanih, parnih strojev do 50 konjskih sil, rastlinjakov in pavilijonov iz litega in kovanega železa, mlinjskih priprav, papirničnih priprav, oinov za vodne tavbe, rezervarov v vseh velikostih iz ploščevine in litega železa, turbin po Girardovej in Jonvalovej sistemu po 5 do 200 konjskih sil, transmisijah priprav: vratil, plošč za jermena, čelnih in stožastih koles z lesenimi in železnimi zobmi, stalnih, s tenskih in visečih stelj, plošč za vrvi, konopce in žične vrvi, itd., strojev vodostolpnic, odvajajočih vododržnih strojev, vodnih koles iz litega in kovanega železa, žagnih delov, kakor tudi priprav za parne in vodne žage in posamičnih cirkularnih Tavoletti in žag z jarmom, stiskalnice: hidravličnih stiskalnih, stiskalnic z vretenom in vodom, kopirnih stiskalnic, itd., železa v palicah in ostij iz kovanega pretopljenega železa.

Vprašanja glede cen se hitro odgovore.

Za čas stavbe

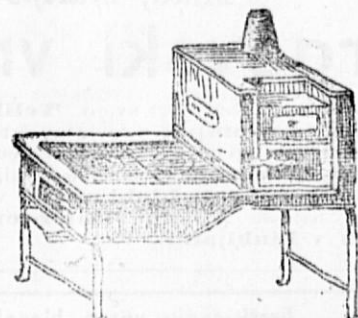
priporoča

ANDREJA DRUŠKOVIČA.

Mestni trg št. 10 trgovina z železnino Mestni trg št. 10

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ogujšica in njih posamezne dele.



Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železoliti gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove. (103—40)

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnice, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.

Filip Ticho v Brnu

Zelny trh št. 21, in Radnična ulice št. 17

pošilja po izvirnih tovarniških cenah:

(819—4)

Valerijna flanela

v najlepših barvah in vzorcih, za jedno obleko (10 metrov) gld. 3.80.

Barbant

v najfinejših izpeljavah za jedno obleko (10 metrov) gld. 3.25.

Blago za ženske obleke nope-loden

v vseh barvah in progasto, jedna obleka (10 metrov) gld. 3.—.

Žensko sukno

dvojno široko, v najnovejših gladkih barvah, pa tudi progasto v zalogi, jedna obleka (10 metrov) gld. 7.50.

Blago za žensko obleko

najnovejše in najelegantnejše za jesensko in zimsko sezono dvojno široko jedna obleka (10 metrov) gld. 5.—.

Zimsko ogrinjalo

(Himalajsko)

čista volna, 10/4 dolgo gld. 3.75. (Le tako dolgo, dokler jih je še kaj!)

Rumburški oksfort

pristno barven

1 kos (30 Dunajskih vatlov) gld. 4.50.

1 kos (30 Dunajskih vatlov) la gld. 6.50.

Rumburško stativno platno

3/4 široko, posebno pripravno za moško perilo.

1 kos (30 Dunajskih vatlov) gld. 6.50.

Šifon

jako dobre baže, posebno za perilo za gospode, gospe in otroke, 90 cm. širok 1 kos (30 Dunajskih vatlov) gld. 4.50, 5.50, 6.50, 7.50.

Domače platno

najboljše baže, kompletno, 30 Dunajskih vatlov

1 kos 3/4 gld. 4.50

1 kos 3/4 gld. 5.50

Ženske srajce

iz dobrega šifona ali močnega platna s čipkama. kompletne velikosti, 6 kosov gld. 3.75

Zastor iz jute

turški vzorec, kompletna dolgost

1. baže gld. 3.50

2. baže gld. 2.50

Garnitura, 2 posteljni pregrinjali in 1 mizni prt gld. 3.50

Posilja se proti povzetju — Uzorci zastonj in franko.

Razglas.

C. kr. državno vojno ministerstvo hoče si zagotoviti potrebo različnih oblačilnih in opravnih potrebščin za vojsko za leto 1890. potem občne konkurence in s tem javno pozivlje za ulaganje pismenih ponudb.

Pri ponudbeni obravnavi oziralo se bode le na solidne, zalaganja zmožne avstrijske ali ogerske državljane, kateri morejo izdelovati ponujane predmete iz tuzemskega materiala v svojih etablisementih, ki se morajo nahajati v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, ali v deželah kralj. ogerske krone.

Vsi predmeti morajo se zalagati točno po uzorcih, ki so v monturnih zalagališčih razpoloženi na ogled.

Ponudbe morajo biti napravljene točno po predpisanem formularji, v njih mora biti točno in jasno navedeno monturno zalagališče, v katero želé oddajati, množina in nazvanje ponujanih predmetov, nadalje cena slednjega predmeta v številkah in pismenkah, nazadnje pa še obrok oddaje.

Za ponudbo potrebna 5% varščina ima se uložiti pri kakej vojaškej plačevalnici, in sicer za Štajersko, Koroško, Kranjsko in administrativni okoliš c. kr. namestništva v Trstu pri c. kr. finančni deželni blagajnici kot vojaškej plačevalnici v Gradci, in se mora depozitni list doposlati hkratu z zapečatenim ponudbo, pa vendar v posebnem tudi zapečatenem kuvertu.

Ponudbe s priloženimi uradnimi odloki o prošnji za pridobitev spričevala o solidnosti in zalagalnej zmožnosti in depozitni listi o uložnji varščine, kateri se morajo hkratu pa vendar posebej doposlati, doiti morajo vsaj do dne 10. novembra ob 12. uri opoldne pri uložnem zapisniku c. kr. državnega vojnega ministerstva.

Nikakor se pa ne bode oziralo na pozneje ali brzojavno došle, nepopolne ali nejasne ponudbe in na ponudbe, došle brez depozitnega lista o uložnji varščini ali brez odloka o prošnji za pridobitev spričevala o solidnosti in zalagalnej zmožnosti.

Podrobnejši pogoji so sestavljeni v obliki pogodbenega načrta in se lahko ogledajo pri vsakej kornej intendanciji, pri vsakem monturnem zalagališču in pri trgovskih in obrtnih zbornicah avstro ogerske države.

V ostalem opozarja se na obširnej razglas, objavljen v št. 242 z dne 19. oktobra 1889.

C. kr. intendantca 3. voja.

(853—2)

Papir za cigarete LE GRIFFON je najboljši.

(849—3)

Jedino zalogo za Kranjsko imata gospoda Vaso Petričič in Anton Krisper.

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani

na Mestnem trgu poleg rotovža
priporoča

zdravila za živino.
Štupa za živino.

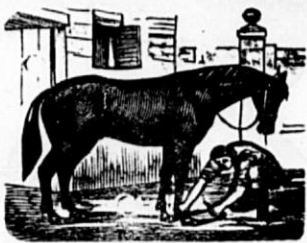
Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev.



Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, pljučnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debela, okrogla in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka.

Zamotek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom samo 2 gld.

Cvet za konje.



Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretégu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvínjenji, tiščanji od sedla in uprave, pri sušici itd., skratka pri vseh vnanjih boleznih in hlabah.

Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gld., 5 steklenic z rabilnim navodom vred samo 4 gld.

SVARILO! Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zajamčeni, če imajo ime TRNKOCZY in našo varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa.

Vsa ta našeta zdravila se prava dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-jevi v Ljubljani

zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošilja.

(790—2)

ILUSTROVAN NARODNI KOLEDAR

za leto 1890.

Uredil, izdal in založil Dragotin Hribar.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ in v bukvarnah J. Gontini-jevi in M. Gerber-jevi v Ljubljani. Naroča se pa lahko v vseh bukvarnah.

== Cena 45 kr., po pošti 50 kr. ==

Vsebina: Popoln kalendar, koledar, kateremu so pridejana tudi slovanska imena, in cerkveni koledar. Nadalje: Genealogija cesarske hiše. Sedanji vladarji evropski. Vojvodina Kranjsko: Vsi deželni zastopi, deželni odbojci, deželni poslanci, mestni odbojci, načelniki uradov, c. kr. notariji, advokati itd. Splošne določbe c. kr. pošte. Brzojavni cenik. Lestvica za pristojbine kolek. Sejmi na Kranjskem. — Zabavni del: Naši zasluzni možje. Božja pota Slovencev. V noči Rusak. Ogled po svetu: Dogodki v Srbiji. Razstava v Parizu. Boulanger. Orientalska železnica itd. Smešnice. — Naznanila.

F. S. Vilhar-jeve skladbe.

Dotiskana je baš tretja knjiga F. S. Vilhar-jevih glasbenih del. — Ta knjiga obsega na 96 straneh velikega formata 20 obširnih kompozicij različne vrste, med kojimi je mnogo glasovirskih skladb. — Knjiga je posvečena Njegovemu Visočanstvu NIKOLI I. ter se more zmatrati za najdovršenejšo publikacijo glasovitega skladatelja našega.

Dobiva se jedino pri meni za 2 gld. in 10 kr. za poštino.

(556—4)

J. R. Milic-a tiskarna v Ljubljani.

Jedina tapecirarska kupčija v Ljubljani.

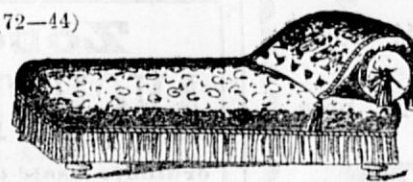
Tapecirar
in dekoratér.

ANTON OBREZA

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 4.

Tapecirar
in dekoratér.

(72—44)



priporoča okusno in trdno narejene žimnice, modroce na peresih, divane, stole, otomane, garniture za salone, jedilne sobe in spalnice; dekoracije za sobe, dvorane in cerkve. — Moje delo in blago, katero rabim, je priznано dobro in brezhibno, kar gotovo pričča moja razstava v Rudolfinumu, in stojim z ozirom na nizke

cene izven konkurence. — Priporočam pa vsem resnim kupcem, da zahtevajo moj ilustrovani cenik in uzorce blaga, kar razpošiljam zastoj in franko.



Nagrobne križe

(893—3)

lepo in bogato s pristnim zlatom pozlačene, s kamnom in brez istega, po najnižjih cenah in v velikem izboru priporoča

Andrej Druškovič

trgovec z železnino
v Ljubljani, Mestni trg h. št. 10.

Na zahtevanje pošljejo se ilustrovani ceniki.

Otvorjenje brivnice.

Usojam si naznanjati slavnemu občinstvu stolnega mesta Ljubljane in okolice, visokemu plemstvu in gospodom častnikom tukajšnje posadke, gospodom uradnikom in gospodom trgovcem i. t. d., da sem v soboto dne 19. oktobra t. l. otvoril

ново elegantno

lasničarsko-brivsko dvorano

na Kongresnem trgu št. 3

v hiši gospe M. Zetlinovich. — Deloval sem blizu pet let pri gospodu L. Businaru v popolno zadovoljnost ter se bodem vedno prizadeval vse zadovoljiti s solidno in dobro postrežbo, da si osiguram dobrohotni obisk častitih svojih gostov. — Prosim za mnogobrojni obisk in podporo v novem podjetji svojem. — Podpisujem se slavnemu občinstvu

z odličnim spoštovanjem

Aleksander Gjuda,
brivec.

(863—2)

Mlin

v Kamniku na Kranjskem,
na tri kolesa in s stalno vodno silo, se odda v najem
ali tudi prodaja. To posestvo se lahko predela v kako
tovarno. — Ponudbo naj se pošilja Fran Müller-
jevemu Annoncen-Bureau v Ljubljani. (868—2)

POZOR!

Za baš izišli Janežič-Bartel „Deutsch-slo-
venisches Hand-Wörterbuch“ lepe, trpežne,
pol chagrinoe

platnice

po 50 kr., s pošto 10 kr. več. Z veza-
njem vred 80 kr.

(890—3) Janez Bonač, knjigovez.

Petrolejske sode

izpraznjene pla-
čuje po najvišjih
cenah v vsaker-
šnej množini

(600) **Ferdinand Plautz,** (6)
specerijska trgovina, v Ljubljani, Stari trg.

!! Za lovsko sezono !!

Največjo izber orožja pod jamstvom za dobroto
in strel, kot **lovske in salonske puške, revol-
verje**, kakor tudi **patrone in vso lovsko pri-
pravo** prodaja po ceni (605—11)

FRAN KAISER

puškar in prodajalec orožja
Ljubljana, Šelenburgove ulice.

Posebno se opozarja na **puške lastnega iz-
delka**. — **Poprave** se najhitreje in najceneje izvrše.

Pečarnica

Frana Jeunikarja
v Ljubljani, Tržaška cesta št. 29

izdeluje
mnogovrstne zelene, rujave in bele

peči

in (861—3)

druge glinaste izdelke

po najnižjih cenah.

Somenj

v Preski pri Medvodah
dne 4. novembra t. l.

za konje, govejo živino, prašiče,
drobnico in vsake baže blago.

J. Cvajner,
župan.

(906—1)



Srbske narodne pesmi

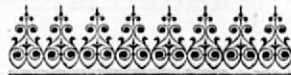
o boju na Kosovem.

Iz zapišene
Ivana Mohorčiča.

V Ljubljani.
Založil Dragotin Hribar. —
Tiskala „Narodna Tiskarna“
1889.

Knjižica bode gotovo vsa-
komu, ki se zanima za so-
brate Srbe in njih pesem,
dobro došla.

Dobiti je v „Narodni Ti-
skarni“ v Ljubljani za ceno
30 kr., po pošti 32 kr.



Zobozdravnik

AVGUST SCHWEIGER

ordinuje vsak dan od 9. do 12. ure dopolu-
dne in od 2. do 5. ure popoldne.

Stanuje (908—1)
v hotelu „Pri Malič“, II. nadstropje, št. 23.

Nova neprekosljiva **Pariska plomba**, priznana
od avtoritet za najboljšo, zobem jednake barve ter na-
domesti v svoji trajnosti zlato plombo.



ANTON KREJCI

Kongresni trg 8 v Zvezdi Kongresni trg8
priporoča svojo veliko zalogo najfinjših

klobukov in čepic

za gospode in dečke

po najnižjih cenah; nadalje veliko zalogo vsakovrstne

kožuhovine

kakor najfinjše kožuhne plašče in muše za gospe,
gosposke in potne kožuhe. (726—7)

Prodajalnica z mešanim blagom

gostilna

se dá v najem na lepem kraju pri cesti zraven rudokopa
na Kranjskem. Za prevzete blaga je potreba 800 do
1000 gld. — Več se izve pri gosp. **Antonu Čop-u**,
Loke pri Zagorju za Savo. (894—3)

Franjo Majdič

diplomovani živinozdravnik,
stanuje (895—2)
v Dolenjem Logatci
pri g. Arko-tu, vulgo Mesar-ji.

Gg. šolskim predstojnikom in učiteljem

(104—40) priporoča

ANDREJA DRUŠKOVIČA

trgovina z železnino in orodjem
na Mestnem trgu št. 10

vsa vrtnarska orodja, kakor tudi orodja
za sadjarejo in obdelovanje sadnih dreves,
in sicer: drevesna strgula, škarje za go-
senice, ročna lopatica, drevesna žaga,
sadni trgač, drevesne škarje, cepilnik,
cepilnik za mladice, cepilni nož, vrtnar-
ski nož in drevesna ščetka. Orodja so vsa
na lepo popleskani leseni plošči
urejena in po prav nizki ceni.

Cena zvezku 60 kr., eleg. vez. 1 gld.



JURČIČ-EVI ZBRANI SPISI.

Ravnokar je izšel in se dobiva v
„NARODNI TISKARNI“

VIII. zvezek

Jurčič-evih zbranih spisov.

Vsebina:

Cvet in sad.

Izviren roman. („Slovenska knjižnica“ 1877.)

Bela ruta, bel denar.

Povest. (Slovenski Narod 1874.)

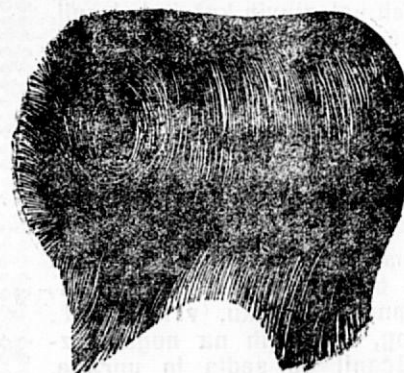
Zvezek stane 60 kr., elegantno vezan
1 gld. — Pri vnanjih naročilih velja pošt-
nina za posamični nevezan zvezek 5 kr.,
za vezani 10 kr. — Dijaki dobivajo Jur-
čič-eve „Zbrane spise“ po 50 kr. izvod,
ako si naročijo skupno najmanj 10 izvodov.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dragotin Hribar.

od
90 kr.



Kožušne in krimske
čepice
in
muše



za
otroke dekleta gospe
od
55 kr. 85 kr. 1 gld.
in več

od
65 kr.



v največji izberi ima

J. S. Benedikt v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.